

НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „Д-Р ПЕТЪР БЕРОН”

с. Ябълчево, общ. Руен ,обл.Бургаска

тел. 0884101021

имейл:info-200904@edu.mon.bg

Пенка Дечева
ДИРЕКТОР

Penka
Georgieva
a
Decheva

Digitally signed
by Penka
Georgieva
Decheva
Date:
2026.09.24
13:23:39 +03'00'

ЕТИЧЕН КОДЕКС

на училищната общност

на Начално училище „ Д-р Петър Берон“

с. Ябълчево, общ. Руен, обл. Бургас

за учебната 2026/2027 година

Кодексът е създаден на основание чл. 175, ал. 1, 2 и 3 от ЗПУО и приет на ПС на проведено заседание на 11.09.2026

Г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Етичният кодекс на НУ „Д-р Петър Берон“ – с. Ябълчево, общ. Руен, обл. Бургас, е в съответствие с изискванията на чл. 269, ал. 1, т.11 от ЗПУО, Конвенцията на ООН за правата на детето, Европейската харта за правата на човека, Конституцията на РБ, Закона за защита правата на детето, Стандарта за приобщаващо образование.

Етичният кодекс има за цел:

1. Да утвърди основните ценности, норми и принципи на поведение, които работещите с деца трябва да знаят и спазват в своята практика.
2. Да укрепи авторитета на учителите и общественото доверие към училището като институция.
3. Да подпомага работещите с деца в решаването на етични дилеми, които срещат в своята практика.
4. Да очертае моралните отговорности на работещите с деца: към детето, към семейството, помежду им и към обществото.
5. Да регламентира етичните норми на поведение в колектива и така да създаде оптимални условия за работата в училището.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Етичният кодекс е създаден на основание Чл. 175. (1) от ЗПУО и е подчинен на общите принципи в системата на предучилищното и училищното образование:

1. Единна държавна образователна политика за осигуряване правото на училищно образование;
2. Ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности;
3. Равен достъп до качествено образование;
4. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование;
5. Хуманизъм и толерантност.

(2) Етичният кодекс е приет от педагогическия, обществен и ученически съвет.

(3) Етичният кодекс е публикуван на интернет страницата на училището.

Чл. 2. Етичният кодекс има за цел:

1. Да повиши общественото доверие в морала и професионализма на работещите в училището и да издигне неговия престиж.
2. Да предотврати възникването на конфликти в човешките взаимоотношения и да осигури хармонична атмосфера в училищната среда.
3. Да съдейства за придобиването на компетентности за разбиране и прилагане на принципите на демокрацията и правовата държава, на човешките права и свободи, на активното и отговорно гражданско участие.
4. Да подпомогне формирането на толерантност към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин и към хората с увреждания.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

ПРАВА И ОТГОВОРНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

Глава първа

Педагогически специалисти и служители в училището

Чл.3 (1) Педагогическите специалисти изпълняват своите функции, като се ръководят от основни ценности и принципи на ЗПУО, националните и европейски нормативни актове за защита правата на детето и защита правата на човека.

(2) При изпълнение на служебните си задължения се отнасят любезно, възпитано и с уважение към всеки, като зачитат правата и достойнството на личността и не допускат каквито и да са прояви на дискриминация.

Чл.4 (1) Всички работници и служители в НУ „Д-р Петър Берон“ – с. Ябълчево“ са длъжни:

1. Да спазват принципите на законност, лоялност, честност, безпристрастност, политическа неутралност, отговорност и отчетност.
2. Да съдействат за провеждането на държавната политика, основаваща се на принципите на правовата държава.
3. Да осъществяват действия, предлагат и вземат решения, водещи до елиминиране на произвола и укрепване на доверието в институцията.
4. Да извършват дейността си компетентно, обективно и добросъвестно и да се стремят към непрекъснато подобряване на работата си в интерес на децата.
5. Да не накърняват престижа на училището не само при изпълнение на служебните задължения, но и в своя обществен и личен живот.

(2) Педагогическите специалисти са длъжни:

1. Да основават практиката си на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всеки ученик.
2. Да разбират и уважават индивидуалността на всеки ученик.
3. Да се съобразяват със специфичната уязвимост на всеки ученик.
4. Да създават безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на учениците.
5. Да подкрепят правото на ученика на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.
6. Да осигуряват на учениците с увреждания равни възможности за достъп до образование и адекватни грижи в зависимост от потребностите им.
7. Да не участват в практики, които не зачитат достойнството на ученика или са опасни и вредни за физическото и емоционално му здраве и развитие.

8. Да не участват в практики, които дискриминират по някакъв начин учениците на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности, или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.
9. Да познават симптомите на насилие над дете – физическо, сексуално, вербално, емоционално.
10. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, да му окажат пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.
11. Когато му станат известни действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на ученик, имат моралната и законова отговорност да информират органите по закрила на детето и ръководството на училището.
12. Предучилищното и училищното образование в Република България е светско.(Доп. - ДВ, бр. 34 от 2022 г., изм. - ДВ, бр. 69 от 2024 г.)
В системата на предучилищното и училищното образование се забраняват действия, свързани със:
 - налагането на идеологически и/или религиозни доктрини;осъществяването на политическа и партийна дейност;
 - извършване на пропаганда, популяризиране или подстрекане по какъвто и да е начин, пряко или косвено, на идеи и възгледи,
 - свързани с нетрадиционна сексуална ориентация и/или определяне на полова идентичност, различна от биологичната.В системата на предучилищното и училищното образование идеологии, доктрини и системи от възгледи и идеи се изучават за постигане на целите
 - за формиране на национално самочувствие, патриотичен дух и родолюбие у децата и учениците и при спазване на държавните образователни стандарти и на учебните програми.

Чл.5. На всички ученици е гарантирано правото:

1. Да бъдат обучавани и възпитавани в здравословна, безопасна и сигурна среда.
2. Да бъдат зачитани като активни участници в образователния процес.
3. Да избират учебните предмети или модули, предложени от училището за изучаване в избираемите и във факултативните учебни часове.
4. Да получават библиотечно-информационно обслужване.
5. Да получават информация относно обучението, възпитанието, правата и задълженията си.
6. Да получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие от всички педагогически специалисти.
7. Да бъдат равнопоставени, независимо от раса, вяра, националност, убеждения, пол, социален статус, както и свободно да изразяват мнение.
8. Да получават закрила за нормалното си физическо, умствено, нравствено и социално развитие.
9. Да участват в проекти и програми, предложени от училището.
10. Да дават мнения и предложения за училищните дейности.
11. Чрез формите на ученическо самоуправление да участват в обсъждането на въпроси, засягащи живота на училищната общност.

Глава втора

Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

Чл.6. НУ „Д-р Петър Берон“ – с. Ябълчево " осигурява подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги, подчинена на разпоредбите на чл. 174 от ЗПУО.

Чл.7. Подкрепата за личностното развитие на учениците е обща и допълнителна и е уредена в ЗПУО, Стандарта за приобщаващо образование.

Чл.8. Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с деца и ученици с цел повишаване ефективността на педагогическите подходи.

Чл.9. Общата подкрепа се осигурява за всички ученици.

Чл.10. Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на оценката на индивидуалните потребности, която се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие в училището.

Чл.11. Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора за определено дете или ученик по чл. 187, ал. 2.

Чл.12. Екипът за подкрепа за личностно развитие в училището:

1. Идентифицира силните страни на детето или ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване.
2. Извършва оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика.
3. Изготвя и реализира план за подкрепа.
4. Извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай.
5. Изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл.13 (1) НУ „Д-р Петър Берон“ – с. Ябълчево " самостоятелно разработва и прилага цялостни политики за:

1. Развитие на училищната общност.
2. Изграждане на позитивен организационен климат.

(2) Изграждането на позитивен организационен климат изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

(3) При работата с учениците в училище, педагогическите специалисти основават дейността си на принципа на позитивната дисциплина, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

(4) При работата с учениците педагогическите специалисти основават дейността си на принципа на превенцията и ранното оценяване на риска от трудностите, заложили в Програмата за Превенция на ранното напускане на училище и Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи.

(5) Тези мерки се прилагат към всички ученици в обща класна стая по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование, с който всички педагогически специалисти са длъжни да се запознаят и прилагат в работата си.

Глава трета

Педагогически съвет

Чл.14. Функциите на педагогическия съвет при приемането на вътрешни нормативни актове, свързани с дейности за осигуряване на позитивен организационен климат и подкрепа на училищната общност, са разписани в чл. 263 от ЗПУО и е необходимо да бъдат прилагани чрез:

1. Предприемане на мерките за превенция за възникване на конфликти и превантивни дейности за осигуряване на позитивен организационен климат и подкрепа на училищната общност.
2. Изграждане на стратегия за развитие на училището за следващите 4 години с приложени към нея план за действие и финансиране.
3. Правилник за дейността на училището.
4. Изграждане на постоянно действащи комисии.
5. Етичната комисия работи с държавните образователни стандарти: за управление на качеството в институциите; за приобщаващото образование; за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование; за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти; за организацията на дейностите в училищното образование.
6. Комисията по противодействие на училищния тормоз и превенция на агресията и насилието работи със стандартите за приобщаващото образование; за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование; за организацията на дейностите в училищното образование.
7. Комисията по качество работи с всички стандарти по чл. 22 от ЗПУО.
8. Комитетът по условията на труд работи със стандарта за физическата среда, информационното и библиотечно обслужване.
9. Педагогическият съвет приема годишен план за дейността на училището, който включва конкретните дейности за постигане на стратегическите цели, програма за превенция на ранното напускане на училище, програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.
10. Педагогическият съвет предлага на директора разкриване на занимания по интереси; прави предложения на директора за награждаване на ученици и за налагане на съответните санкции в предвидените в закона случаи; участва със свои представители в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност; периодично проследява и обсъжда нивото на усвояване на компетентности от учениците и предлага съвместни мерки с цел подобряване на образователните резултати.

Глава четвърта

Обществен съвет

Чл.15. (1) На основание чл. 265 от ЗПУО се създава обществен съвет, който е орган за подпомагане на развитието на училището и за граждански контрол на управлението му.

(2) Общественият съвет в училището: одобрява стратегията за развитие на училището и приема ежегодния отчет на директора за изпълнението ѝ; участва в работата на педагогическия съвет при обсъждането на програмите по чл. 263, ал. 1, т. 8 и 9 от ЗПУО и при обсъждане на избора на ученически униформи; предлага политики и мерки за подобряване качеството на образователния процес въз основа на резултатите от самооценката на институцията и външното оценяване; участва в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност.

(3) При неодобрение от обществения съвет на актовете, те се връщат с мотиви за повторно разглеждане от педагогическия съвет. При повторното им разглеждане педагогическият съвет се произнася по мотивите и взема окончателно решение.

Глава пета

Родители

Чл.16. Родителите имат следните права, свързани с етиката в отношенията с работещите в училище:

1. да получават информация за успеха и развитието на децата си, за спазването на правилата в училището и за приобщаването им към общността;
2. да се срещат с ръководството на училището, с класния ръководител, с учителите и с другите педагогически специалисти в определеното приемно време или в друго удобно за двете страни време;
3. да присъстват и при желание от тяхна страна да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат правата и интересите на ученика;
4. да получават информация, подкрепа и консултиране в училището по въпроси, свързани с образованието, с кариерното ориентиране и с личностното развитие на децата им;
5. да избират и да бъдат избирани в обществения съвет на училището;
6. да изразяват мнение и да правят предложения за развитието на училището.

Чл.17. (1) Родителите имат следните задължения, свързани с етичните правила в училището:

1. да осигуряват редовното присъствие на ученика в училище, като уведомяват своевременно училището в случаите на отсъствие на ученика;

2. редовно да се осведомяват за своите деца относно приобщаването им в училищната среда, успеха и развитието им в образованието и спазването на училищните правила;
3. да спазват правилника за дейността на училището и да съдействат за спазването му от страна на ученика;
4. да участват в процеса на изграждане на навици за самоподготовка като част от изграждането на умения за учене през целия живот;
5. да участват в родителските срещи;
6. да се явяват в училището след покана от учител, директор или друг педагогически специалист в подходящо за двете страни време.

(2) Родителите, чиито деца се обучават в самостоятелна форма на обучение по чл. 112, ал. 1, т. 2, както и в самостоятелна организация, са длъжни да гарантират постигането на целите по чл. 5, да осигурят необходимите условия за обучение, познавателни книжки, учебници и учебни помагала, както и да прилагат по свой избор методики и подходи, съобразени с възрастта, индивидуалните потребности и интересите на детето.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 18. Първостепенна отговорност на работещите в училище е да подпомагат семейството при възпитанието на децата.

Чл. 19. Да зачитат достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл. 20. Да уважават ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да взема решения за своите деца.

Чл. 21. Да информират семейството за всички решения, отнасящи се до детето, и когато е подходящо да го включва във вземането на такива решения.

Чл. 22. Да зачитат правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето, за оказаната му обща и допълнителна подкрепа.

Чл. 23. Да информират родителите за изследователските проекти, включващи техните деца, и да им се дава възможност да упражняват правото си да откажат участието.

Чл. 24. Да не използват отношенията със семейството за лично облагодетелстване и да не влизат в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.

Чл. 25. Да осигуряват конфиденциалност на информация и да зачитат правото на семейството на личен живот, с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи и в случаите, когато има основания да се счита, че благополучието на детето е в риск.

Чл. 26. Да спазват правилата за поверителност на информацията, които да бъдат достъпни и задължителни за целия персонал и семействата. Разкриването на поверителна информация за детето да става само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Чл. 27. В случаите, когато има конфликт между членовете на семейството, да работят открито, споделяйки наблюденията си за детето, за да помогнат всички страни да вземат информирано решение, като стриктно се въздържат от вземане страна в конфликта.

РАЗДЕЛ ЧЕТВЪРТИ

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 28.(1) В отношенията с колегите си учителят/служителят проявява уважение и коректност, като не допуска поведение, което накърнява достойнството и правата на отделната личност.

(2) Уважава мнението на колегите си и се съобразява с правото им на личен живот.

Чл. 29. Когато противоречията между колеги не могат да бъдат разрешени от самите тях, те търсят съдействието на председателя на етичната комисия.

Чл.30. Със своето лично поведение и чувство за отговорност учителят/служителят трябва да дава пример, а служителите на ръководни длъжности – и по отношение на подчинените си.

Чл.31. Да изгражда и поддържа отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл.32. Да обменя информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл.33. Да работи за утвърждаване собствения и на колегите си авторитет, като се въздържа от действия, които биха уронили престижа на професията, и да проявява нетърпимост към подобни действия.

РАЗДЕЛ ПЕТИ

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл.34. Учителят/Служителят предоставя висококачествени програми и услуги. Не предлага услуги, за които не притежава компетентност, квалификация, ресурси и правоспособност.

Чл.35. Работи за създаване на сигурна обществена среда за детето.

Чл.36. Работи за подобряване на сътрудничеството между организациите, както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата.

Чл.37. Съдейства за повишаване степента на разбиране на децата и техните нужди от обществото.

Чл.38. Работи за популяризиране правата на децата, както и за повишаване чувствителността на обществото към нарушаването им.

Чл.39. (1) Работи за подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и се противопоставя на тези, които го нарушават.

(2) Учителят/Служителят се задължава:

1. Да уважава индивидуалността и потенциала на всяко дете.

2. Да работи в интерес на детето.
3. В работата си категорично да не използва физически наказания и възпитателни методи, уронващи достойнството на детето.
4. Да уважава и подкрепя семействата при отглеждане и възпитание на децата.
5. Да уважава колегите, да ги подкрепя и насърчава в изпълнение на етичния кодекс.
6. Да поддържа висок стандарт на професионално поведение, като постоянно обогатява знанията, уменията и компетентностите си.
7. Да служи като застъпник на детето в общността и обществото.
8. Да спазва етичните правила, заложи в този кодекс.
9. Да изпълнява задълженията си безпристрастно и непредубедено, като създава условия за равнопоставеност на разглежданите случаи и лица.
10. Длъжен е да опазва данните и личната информация на гражданите, станали му известни при или по повод на изпълнението на служебните му задължения.

РАЗДЕЛ ШЕСТИ

ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл.40.(1) Професионализмът на работещите в НУ „Д-р Петър Берон“ – с. Ябълчево“ се разкрива чрез работата, която се върши етично, компетентно и позитивно:

- Учителят/Служителят подпомага органа на държавна власт с висок професионализъм, безпристрастност и активност при разработването и провеждането на държавната политика, както и при изпълнението на взетите решения и осъществяването на неговите правомощия.
- Когато прави предложения пред ръководството на училището, предоставя цялата информация, отнасяща се до вземането на конкретно решение.

(2) Задължения на учителя/служителя са:

1. Да спазва служебната йерархия и стриктно да изпълнява актовете и заповедите на административното ръководство.
2. Може да поиска писмено потвърждаване на служебния акт, когато в отправената до него устна/писмена заповед се съдържа очевидно за него правонарушение.

Чл.41. Поставя пред своя ръководител открито и честно проблемите, с които се сблъсква в процеса на работата.

Чл.42.(1) Противодейства на корупционни прояви и на други неправомерни действия.

(2) Не допуска да бъде поставен във финансова зависимост или в друга обвързаност от външни лица или организации, както и да иска и да приема подаръци, услуги, пари, облаги или други ползи, които могат да повлияят на изпълнението на служебните му задължения, на неговите решения или да нарушат професионалния му подход по определени въпроси.

Чл.43. Учителят/Служителят не трябва да изразява лични мнения по начин, който може да бъде тълкуван като официална позиция на училището, в което работи.

Чл.44. При изпълнение на служебните си задължения опазва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели и е длъжен своевременно да информира за загубата или повреждането на повереното му имущество.

Чл.45. Длъжен е да спазва установеното работно време за изпълнение на възложените му задължения, заложи в длъжностната му характеристика или чрез административни актове.

Чл.46. При изпълнение на служебните си задължения и в общественния си живот следва поведение, което не уронва престижа на училището.

Чл.47. Не може да упражнява дейности, посочени в законодателството като несъвместими с неговите задължения и отговорности, както и да получава доходи от такива дейности.

РАЗДЕЛ СЕДМИ

КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 48. При възлагането на служебна задача, чието изпълнение може да доведе до конфликт между служебните му задължения и неговите частни интереси, учителят/служителят следва своевременно да уведоми своя ръководител.

Чл. 49. Учителят/Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване.

Чл. 50. В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя му, учителят/служителят може да се оттегли от конкретното служебно задължение, което е причина за възникването на конфликта.

Чл. 51. Когато смята, че дадена дейност е несъвместима със служебните му задължения, той трябва да обсъди това с директора.

РАЗДЕЛ ОСМИ

КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл.52. За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси в училището се създава Комисия по етика.

Чл.53. Комисията се избира в едноседмичен срок от утвърждаването на Етичния кодекс.

Чл.54. Членовете се избират от педагогическия съвет за срок от една година.

Чл.55. Комисията по етика приема правила за дейността си, с които се запознава педагогическият съвет и които се утвърждават от директора.

Чл.56. Комисията по етика отчита дейността си на годишния педагогически съвет.

Чл.57. Комисията по етика разглежда подадените жалби, свързани със спазването на този кодекс, а при необходимост се самосезира.

Чл.58. Всеки заинтересован член може да внесе жалба до Комисията по етика, която се завежда във входящ дневник.

Чл. 59. Комисията по етика разглежда постъпилите жалби най-късно в едномесечен срок от постъпването им и се произнася с мотивирано становище, въз основа на което директорът взема решение.

РАЗДЕЛ ДЕВЕТИ

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.60. При неспазване нормите на поведение в този кодекс служителите носят дисциплинарна отговорност съгласно Закона за предучилищното и училищно образование и Кодекса на труда.

Чл.61. При първоначално встъпване в длъжност непосредственият ръководител е длъжен да запознае служителя с разпоредбите на този кодекс.

Чл.62. Контролът за спазване на нормите на настоящия Етичен кодекс се осъществява от директора, членовете на комисията по етика, членовете на общественния съвет и от членовете на ученическия съвет, както и от всеки член на училищната общност.

Чл.63. Изменения в настоящия кодекс могат да се направят след внасянето на писмено мотивирано предложение в етичната комисия или при директора от всеки член на училищната общност, след което се предлагат за одобрение от педагогическия съвет.